

L'escullera que havia de protegir l'autopista València-Barcelona al pas pel terme de Meliana està ara ensorrada i la mar la supera amb facilitat. A finals del passat mes d'octubre, a causa del temporal, l'autopista va quedar tallada a l'altura d'aquesta població.

Costes a la deriva

El litoral del Golf de València és deficitari en sorra. Les construccions i les infraestructures portuàries agreugen encara més l'erosió del mar que en els temporals es mostra de manera crítica. En algunes zones com Pinedo, l'alarma és màxima.

Que el Mediterrani és un mar calm i amistós no deixa de ser un tòpic, utilitzat a bastament per les agències de turisme però desmentit cada tardor i cada hivern pels temporals que el recorren. A la zona central del País Valencià, al voltant de la capital, la força del mar arriba al seu punt màxim quan els vents bufen des del nord-est i les onades, sense l'obstacle de les Illes Balears, poden aconseguir una bona alçada. Unes condicions així es van donar a finals del passat mes d'octubre, quan les onades van arribar en al-

guns llocs als set metres i mig i el vent als cent quilòmetres per hora. Les conseqüències van ser greus: zones de costa inundades, l'autopista a Barcelona tallada en el terme de Meliana (l'Horta) i a la zona sud de València, en l'entitat local menor de Pinedo, camps inundats i, fins i tot, irrupció de l'aigua de la mar en alguns dels canals de l'Albufera.

El temporal va servir per posar de manifest quines són les zones més desprotegides d'un litoral, el que envolta la ciutat de València, que pateix una mancança crònica

d'arena, el millor agent protector en aquests casos, que en molts llocs arriba a ser angoixant.

Inventar la platja. Una mica al nord de la ciutat, en direcció a Barcelona, l'autopista s'acosta tant a la mar que, en alguns trams, només s'hi troba separada per una escullera de pedres, que en un principi la protegia però que en molts trams ha quedat tan destruïda pel temporal que ara queda sota el nivell de l'asfalt. Ens trobem en els termes municipals de Meliana i Massamagrell, dues pobla-

cions de l'Horta on la majoria dels seus habitants ja ni recorden que, fa temps, hi hagué una platja al seu poble.

La falta d'arena en tot el litoral valencià és un fet evident, produït, bàsicament, de l'acció humana que amb la construcció d'embarcaments i sèquies ha reduït l'aportació d'arena dels rius i amb les construccions a la costa i les estructures portuàries ha modificat els corrents naturals de la mar que aportaven els sediments. La zona de Meliana i Massamagrell pateix l'efecte de pantalla del Port de Sagunt, una mica més al nord i d'algunes esculleres artificials fetes amb la intenció de retenir l'arena. La construcció de l'autopista, a més, ha envaït la zona costanera i ha furtat al mar una zona on abans hi havia platja. Les conseqüències de tot plegat són evidents en els temporals, però continuen cada dia perquè, com diuen els pescadors, la mar no es para mai.

El 1994, la Direcció de Costes, que depèn del Ministeri de Medi Ambient, va redactar un projecte experimental per tal d'intentar crear una platja artificial a Meliana. El resultat ha estat una franja de sorra de 700 metres que aquest estiu ja tenia visitants i, mal que bé, va aguantar el temporal tot i que necessitarà aportacions permanents de sorra. Manuel Fernández Arribas, responsable de la Direcció de Costes al País Valencià està content amb el resultat de Meliana, encara que apunta: "És un cas molt local. Nosaltres som partidaris de fer programes globals que incloguen àrees d'actuació més grans".

Josep Pardo, professor de l'escola de cartografia de la Universitat Politècnica de València, ha estudiat en la seua tesi doctoral l'erosió en el litoral del País Valencià i coneix el cas de Meliana. Segons les seues observacions: "la política de construir esculleres artificials perpendiculars a la costa crea platja al nord, però erosiona molt al sud, i això es pot veure en molts casos. No obstant això, en el cas de Meliana, l'actuació és molt local i la zona d'influència negativa molt escassa".

**Manuel
Fernández: "la
costa valenciana
és deficitària en
arena i sempre
caldrà abocar
arena i fer obres."**

Una altra zona on el temporal d'octubre, i alguns de posteriors menys espectaculars però també molt destructors, va causar molt de mal va ser Pinedo, al sud del port de València, on les coses van encara molt pitjor que al nord. Segons Josep Pardo: "L'erosió en Pinedo és el peatge pel port de València. A cada ampliació del port, històricament, correspon una reclamació dels veïns, que protesten perquè en els temporals de la tardor l'aigua envaeix les cases o els camps". Les esculleres del port de València impedeixen que els corrents naturals que depositen l'arena arriben a la platja de Pinedo, però, en canvi, no poden impedir que els temporals se l'emporten. Així, cases i camps que abans estaven ben lluny de l'aigua es troben ara a la

vora i, alguns, han desaparegut.

El 1992, les protestes del veïns de Pinedo van aconseguir que el port, que aleshores depenia del Ministeri, es comprometera a fer una acció concreta, que consistia en la construcció d'esculls submarins artificials que permeteren suavitzar l'efecte de l'onatge. El projecte es va desestimar quan el port va passar a ser un ens autònom i aleshores la delegació de costes es va comprometre a promoure un pla més ambiciós, que protegira tot el front marítim de l'Albufera, el millor parc natural del País Valencià. El projecte, dividit en tres fases, preveu, entre altres coses, la construcció d'un passeig marítim en Pinedo i la consolidació d'una platja que pugui servir per atraure alguns dels milers de valencians que cada estiu envaeixen la del Saler, una mica més al sud i que es troba enmig del parc natural. Però les obres de la primera fase, a Pinedo, es van aturar a l'estiu i encara no han començat.

Segons Vicente Emilio, president de l'associació de veïns, promotora de diverses protestes, per culpa d'aquesta aturada injustificada el temporal de la tardor va tenir tan nefastes conseqüències. "La direcció de Costes havia retirat l'escullera de pedres per començar a abocar arena però es va aturar. Nosaltres vam advertir que a la tardor podria passar-ne una de

La regeneració de la platja de Meliana (l'Horta) ha funcionat però necessitarà aportacions constants de sorra. El resultat ha estat una franja de sorra de 700 metres que, mal que bé, va aguantar el temporal d'octubre.

A Pinedo, una entitat local menor de la ciutat de València situada al sud del port, l'erosió ha arribat a ensorrar cases. Els projectes de regeneració es troben paralitzats.

RAFA GIL

fora, i així ha estat. A més de les destrosses en les infraestructures, els camps o els *chiringuitos*, l'aigua arribà a entrar en algunes sèquies i això pot ser terrible per a l'ecosistema de l'Albufera. Nosaltres hem acusat reiteradament la Direcció de Costes de paralar les obres sense motiu i per això l'hem denunciada al síndic de greuges".

Manuel Fernández esgrimeix raons burocràtiques per justificar la paràlisi de les obres: "Hi ha un problema amb vuit propietaris dels terrenys que s'han d'expropiar per a poder realitzar el projecte i fins que no ho tinguem resolt no podem continuar, però puc avançar que esperem que a finals de gener ja estarà tot resolt". Per a Vicente Emilio, aquestes raons no són suficients, ja que això no impedeix llançar arena en la costa. Els veïns no comprenen, per exemple, per què la delegació de costes no va

RAFA GIL

solucionar abans els problemes i per què, en un principi es parlava de permutar els locals afectats per les obres per locals a la banda interior del nou passeig marítim i ara es parla només de fer "concessions" durant un temps.

Mentre els problemes administratius es resolen, l'aigua fa camí i alguns propietaris, tot i que s'exposen a multes, han decidit fer la seua lluita particular i abocar pe-

dres per evitar l'acció de les ones. L'aigua ha fet desaparèixer bona part del paisatge que va conèixer la generació anterior i fins i tot els creadors del projecte de regeneració de la platja i els que el financien reconeixen que no serà definitiu. Manuel Fernández és clar: "Tota la costa valenciana és deficitària en arena i no podem dir que amb obres, per molt grans que siguuen, aturarem el procés de pèrdua i erosió. Caldrà continuar abocant arena i revisant les obres i això és per sempre". La regeneració de les platges, que com en el cas de Meliana poden ser gairebé de nova creació, resulta sempre polèmica. A Meliana, per exemple, s'ha utilitzat arena artificial provinent de pedreres que ocasionen una forta erosió allà on es construeixen. És a dir: erosionar l'interior per a evitar l'erosió de la costa. Encara més, les construccions més importants com esculleres de superfície o submarines afecten, en ocasions, de manera ben desconeguda el litoral i poden accentuar els problemes que intentaven resoldre. Els enginyers, de fet, no tenen un mateix criteri a l'hora de valorar aquestes solucions perquè la seua aplicació no té una contrastació històrica prou llarga. El que sí que ha demostrat la història és que l'arena que se'n va torna amb molta dificultat, o, més sovint, no torna. El litoral valencià, doncs, necessitarà ja, per sempre, algú que en tinga cura.

Jordi Sebastià

REVISTA DE LLENGUA I DRET

Generalitat de Catalunya
Escola d'Administració Pública
de Catalunya

REVISTA DE LLENGUA I DRET és una publicació semestral dedicada a l'estudi del llenguatge administratiu i jurídic, el Dret relatiu a l'ús de les llengües i la planificació lingüística. Des de 1985.

DIRECTOR: Carles Duarte i Montserrat • CONSELL DE REDACCIÓ: Àlex Alsina, Antoni M. Badia, Albert Bastardas, Joan Coronilles (1), Lluís Joui, Pere Martí, Jesús Massip, Antoni Mirambell, Aina Moll, Oriol Oleart, Lluís M. de Puig, Josep M. Puig Salellas, Josep-Enric Rebés, Josep L. Sagarra, Joan R. Solé, Francesc Vallverdú, Jaume Vernet • SECRETARI: Antoni Milian.

INFORMACIÓ, SUBSCRIPCIONS I CORRESPONDÈNCIA:
Escola d'Administració Pública de Catalunya
Av. de Pearson, 28 • 08033 i Barcelona
Tel. (93) 402 40 40 • peap0022@correu.gencat.es